

A 1 Verenigd Koninkrijk

Geografie

De officiële naam van ons buurland aan de andere kant van de Noordzee is 'Het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland'. Net zoals het Koninkrijk der Nederlanden uit vier landen bestaat (Nederland, Aruba, Curaçao en Sint Maarten), bestaat ook het *United Kingdom* uit vier naties, namelijk *England*, *Wales*, *Scotland* en *Northern Ireland*.

England, *Scotland* en *Wales* maken deel uit van het eiland dat *Great Britain* heet. *Northern Ireland* ligt op een ander eiland waar het een klein deel van uitmaakt. De rest van dat eiland is een ander land, namelijk *The Republic of Ireland*. Kijk maar eens naar de kaart en zoek daar de vier naties.

Het *United Kingdom* is een eilandengroep die bestaat uit een groot eiland (*Great Britain*) en duizenden kleintjes. Die kleintjes liggen vooral bij *Scotland* in de buurt.

Het Verenigd Koninkrijk is ruim zes keer zo groot als Nederland en het heeft bijna vier keer zo veel inwoners (63 miljoen).

Geschiedenis

De geschiedenis van Groot-Brittannië is lang en veel bewogen. Het land is vaak bezet geweest en er zijn veel oorlogen gevoerd. Het is enorm groot geweest (een keizerrijk), maar nu niet meer. Er zijn dus veel belangrijke historische figuren voor de Britten. Hieronder worden er drie genoemd, uit drie verschillende periodes uit de geschiedenis. Deze figuren kent werkelijk iedereen in Groot-Brittannië, omdat ze ieder op hun eigen manier heel erg belangrijk voor het land zijn geweest.

Henry VIII (1491 – 1547) was een Engelse koning. Hij trouwde met zes vrouwen en liet er twee onthoofden. Veel kinderen van zijn eerste vrouw stierven vroeg, alleen een dochter bleef in leven. Hij wilde zo graag een zoon dat hij van haar wilde scheiden. Toen de Rooms-Katholieke kerk hem geen toestemming daarvoor wilde geven, maakte hij zichzelf hoofd van de kerk. Daarmee ontstond de Anglicaanse kerk. Ook nu nog staat de Britse koningin aan het hoofd ervan.

William Shakespeare (1564 -1616) was een beroemde Engelse toneelschrijver. Hij schreef onder meer *Romeo and Juliet*. Veel van zijn beroemd geworden toneelstukken worden nog steeds uitgevoerd en verfilmd. Hij schreef ook heel mooie gedichten. Shakespeare heeft een enorme invloed op de Engelse taal gehad.

Winston Churchill (1874 – 1965) was de Britse minister-president in de Tweede Wereldoorlog. Hij was in staat om met inspirerende redevoeringen zijn land samen te brengen. Hij was en is nog steeds enorm populair.

Een paar belangrijke data uit de Britse geschiedenis:

- **1066** De Normandische hertog met de naam Willem de Veroveraar (*William the Conqueror*) veroverde Groot-Brittannië in de strijd bij Hastings (*Battle of Hastings*). Dat is belangrijk omdat de Normandiërs Frans spraken en dat een grote invloed had op de Engelse taal.
- **1215** In dit jaar dwongen Britse edelen de koning (*King John*) een document (*Magna Carta*) te ondertekenen. In die tijd had de koning nog onbeperkte macht over zijn onderdanen en de edellieden vonden dat King John die macht misbruikte. De *Magna Carta* gaf hun toen bepaalde rechten. Het was voor het eerst dat een koning een document ondertekende waardoor zijn macht beperkt werd. Daarom wordt het gezien als het begin van de moderne democratie.
- **1914-1918** Nederlanders herdenken de Eerste Wereldoorlog van 1914-1918 nauwelijks, maar de Britse samenleving heeft toen een enorme klap opgelopen. Een hele generatie jongemannen is toen gestorven in deze loopgravenoorlog. De Britten noemen deze oorlog *The Great War*. Nog steeds staan de Britten elk jaar uitgebreid stil bij de dag van de wapenstilstand van de Eerste Wereldoorlog (11 november). Rond die datum dragen ook nu nog veel mensen een rode klapproos op hun kleding ter herinnering daaraan.

Het koningshuis

Net zoals Nederland is het Verenigd Koninkrijk een monarchie. Onze koning heet Willem-Alexander, de Britse koningin heet Elizabeth II. Ze zit al heel lang op de troon, namelijk sinds 1952. In 2012 vierde heel het land uitbundig haar zestigjarige jubileum (*Diamond Jubilee*). Haar opvolgster zal ooit een koning worden. Er zijn drie prinsen die heel dicht bij de troon staan:

- 1 Prins Charles (1948), oudste zoon van de huidige koningin. Hij is de kroonprins, dat wil zeggen dat hij zeer waarschijnlijk zijn moeder zal opvolgen. Zijn officiële titel is *Prince of Wales*.
- 2 Mocht Prins Charles geen koning worden, dan zal Prins William (1982), de oudste zoon van Prins Charles, de troon bestijgen.
- 3 De derde in lijn van de troonopvolging is George (2013), de oudste zoon van Prins William.

De Engelse koningin spreek je aan met *Your Majesty*, en de prinsen en prinsessen met *Your royal highness*. Het Britse volkslied is *God save the Queen*. Meestal wordt alleen het eerste vers gezongen bij officiële gelegenheden of voetbalwedstrijden. Op YouTube kun je ernaar luisteren. Zo gaat de tekst:

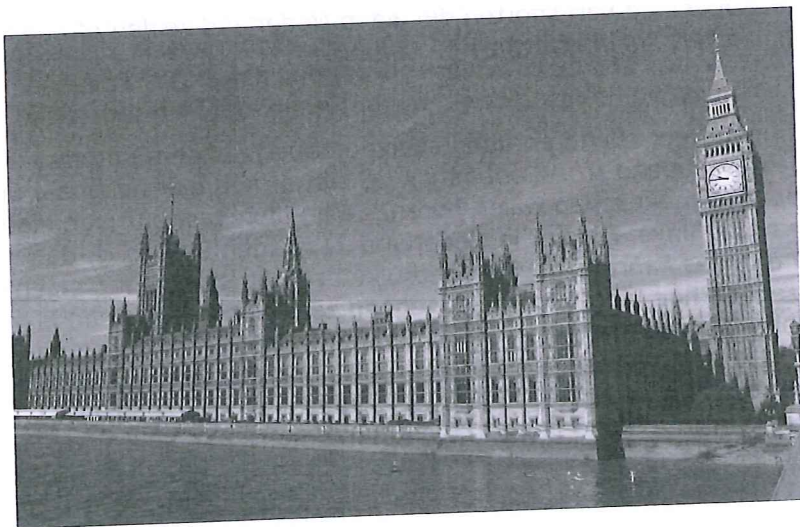
*God save our gracious Queen,
Long live our noble Queen,
God save the Queen:
Send her victorious,
Happy and glorious,
Long to reign over us:
God save the Queen.*

Moge God onze koningin beschermen,
Lang leve onze edele koningin,
Moge God onze koningin beschermen:
Moge zij zegevierend,
gelukkig en glorieus,
lang over ons heersen:
Moge God onze koningin beschermen.

Politiek

In Londen vind je het Britse parlement. De *House of Commons* (net zoiets als de Tweede Kamer in Nederland) heeft maar liefst 650 zetels. Een Brits parlamentslid van dit *House of Commons* wordt een MP (spreek uit: 'empie') genoemd. Het is een afkorting voor *Member of Parliament*. Het parlement bestaat verder nog uit een *House of Lords* (net zoiets als de Eerste Kamer in Nederland) met nog ongeveer 780 leden.

The House of Commons en *The House of Lords* komen samen in het *Palace of Westminster*, dat aan de Theems (*Thames*) ligt. Bij dit paleis hoort de klokkentoren met de grote klok *Big Ben*, die je vaak op plaatjes van Londen en Engeland terugziet.

Een Nederlandse regering bestaat altijd uit een regering met ministers uit meerdere partijen. Een Britse regering bestaat echter meestal uit ministers van maar één politieke partij. De belangrijkste politieke partijen zijn: *Labour Party* (een soort PvdA), *Conservatives* (een soort VVD) en de *Liberal Democrats*, ook wel *LibDems* geheten (een soort D66).

Gebruiken en gewoontes

Elk land heeft zijn eigen gebruiken en gewoontes. In Groot-Brittannië gaan sommige dingen net even anders dan in Nederland. Lees de voorbeelden hieronder.

1 Verkeer

Automatisch kijken wij links – rechts – links als we willen oversteken, maar als we het Kanaal zijn overgestoken om Groot-Brittannië te bezoeken, moeten we uitkijken. Dan moeten we precies andersom kijken: rechts – links – rechts, want de Britten rijden links.

Britten houden in de gaten wie het eerst bij de bushalte aankomt en laten vervolgens beleefd iedereen op volgorde de bus binnengaan. Dit is het zogenaamde *queueing* (in de rij staan).

Amsterdam heeft 42,5 kilometer metrolijnen, Rotterdam 78,3 kilometer en Londen 408 kilometer. Het is de oudste metro ter wereld en wordt *The Underground of The Tube* (= de buis) genoemd.

2 Wonen

An Englishman's home is his castle. Dat betekent dat Britten hun huis heel belangrijk vinden. Ze kopen liever een huis dan dat ze er een huren. Een *cottage* (klein traditioneel huisje) op het platteland is voor velen het ideaal. Veel mensen wonen echter in de stad. De voorliefde voor ruimte en de behoefte aan privacy hebben als gevolg dat steden in het Verenigd Koninkrijk vaak wijd uitwaaiëren: er is veel laagbouw. Britten houden duidelijk niet van flats.

3 Vrije tijd

Het bier in Groot-Brittannië heeft weinig schuim en wordt *lager* genoemd. Aan de bar vraag je om *a pint of lager* (5,68 dl) en je zult meteen moeten afrekenen. De Britten drinken veel en graag en meestal doen ze dat in de *pub* (afkorting voor *public house*). Als Britten veel te veel drinken, dan noemen ze het *binge drinking* (comazuipen).

Net zoals veel Nederlanders zijn Britten dol op voetbal. Manchester United is een voorbeeld van een heel bekende Engelse voetbalclub. De Britten zijn echter ook dol op tennis, golf, darts. Ook houden ze van sporten die we in Nederland zelden of nooit op de televisie zien, zoals *cricket*, *snooker*, *rugby* en *curling*.

4 Eilanders

Britten wonen op een heel groot eiland en doen alles een beetje anders dan de mensen op het Europese vasteland (*the Continent*). Ze zijn er nog niet helemaal uit of ze wel bij de Europese Gemeenschap willen horen. Ze houden vast aan hun eigen geld (het pond) en ze rijden links. Als het in Nederland 21 graden Celsius is, dan is het voor Britten *70 degrees Fahrenheit*. Ook gebruiken ze nog steeds hun eigen matenstelsel. Om te zeggen hoe lang iemand is, zeggen ze bijvoorbeeld: *John is four feet, six inches tall*. John is dan 1 meter en 37 centimeter lang. Verder is een *yard* ongeveer een meter (91,4 centimeter), net zo lang als de breedte van een eettafel of uitgestrekte kinderarmen. En een *mile* is ongeveer anderhalve kilometer (1,61 kilometer), ongeveer net zo lang als je loopt in twintig minuten.

Als Britten zich zorgen maken of ze *obese* (zwaarlijvig) zijn, dan willen ze bijvoorbeeld een *stone* (6,35 kg) afvallen. En als je een Engelstalig recept van beroemde chefs als Jamie Oliver of Nigella Lawson wil maken, dan is een *pound* 453 gram en een *ounce* 28 gram.

5 Onderwijs

Als je op normale werkdagen in een Britse stad bent, herken je ze meteen: scholieren in hun schooluniform. Meisjes dragen meestal een rok en de jongens zie je vaak met een *school tie* (schooldas). Een schooluniform dragen is niet wettelijk verplicht, maar de meeste scholen doen er wel aan.

Negentig procent van de leerlingen gaan naar staatsscholen in het Verenigd Koninkrijk, de overige tien procent naar privéscholen. Dat zijn er zo'n 2600. Sommige daarvan zijn kostscholen. Voor dit soort scholen moet heel veel schoolgeld worden betaald, maar het onderwijs is wel vaak beter dan op staatsscholen. Veel van deze scholen bestaan al heel lang zoals *Rugby* (1567) en *Harrow* (1572). *Harrow* is een kostschool voor jongens. Het schoolgeld bedroeg er in 2014 33.285 pond per jaar. Alhoewel deze scholen niet voor iedereen betaalbaar zijn, heten ze *public schools*. Ook *Hogwarts, School of Witchcraft and Wizardry* (Zweinstein), de school van Harry Potter, is een *public school*.

Brits onderwijs is *compulsory* (verplicht) van je vijfde tot en met je achttiende jaar (vanaf 2015). Als je vijf bent, ga je naar een *primary school* (basisschool). In Nederland doorloop je dan groep drie tot acht, in Groot-Brittannië zit je in *years 1-6*. Vervolgens ga je naar *secondary school* (middelbare school) en doorloop je *years 7-11* (klas 1-4).

Aan het einde van de *secondary school*, dus in *year 11* (klas 4), doen Britse scholieren examen in verschillende vakken. Deze examens heten *GCSEs* (General Certificate of Secondary Education). Iedereen moet examen doen in de vakken *English* (Engels), *maths* (wiskunde) en *science* (biologie, schei- en natuurkunde en techniek).

Na *secondary school* kunnen Britse scholieren kiezen. Ze kunnen nog twee jaar algemeen voortgezet onderwijs (*years 12-13*) volgen om hun *A-levels* in een aantal vakken te halen. *A-level* staat voor *Advanced* (gevorderd) en dat heb je nodig als je naar de universiteit wilt. Deze twee jaar onderwijs wordt *sixth form* genoemd. Als de leerlingen echter liever geld willen gaan verdienen, dan kunnen ze kiezen voor een *apprenticeship* (leercontract). Als *apprentice* leren ze een vak op de werkplaats, soms ondersteund door theorielessen in het middelbaar beroepsonderwijs (*vocational education*). Een voorbeeld van een *apprenticeship* is bijvoorbeeld de opleiding tot *junior florist* bij een bloemenwinkel.

Maar als ze eerst goed een vak willen leren, dan kunnen ze naar een *vocational college* (ROC). Daar kunnen ze *vocational courses* op verschillende niveaus volgen, in bijvoorbeeld *childcare, auto engineering, travel and tourism* of *health and caring*.

A2 Verenigde Staten van Amerika

Geografie

De *United States of America* vormen samen een enorm groot land van vijftig staten, die elk een eigen bestuur hebben. De grootste staat is Alaska, de kleinste is Rhode Island. De staat met de meeste inwoners is Californië (38 miljoen), de staat met de minste inwoners is Wyoming (570.000). Kijk maar eens naar de kaart en zoek daar deze staten op.

Heel veel mensen uit de hele wereld zijn naar Amerika geëmigreerd, niet alleen uit Europa maar ook uit de rest van de wereld. De Amerikaanse bevolking bestaat dus voor het grootste gedeelte uit (nakomelingen van) emigranten. De laatste vijftig jaar komen emigranten vooral uit Mexico, China, India en de Filipijnen.

De oorspronkelijke bewoners van de Verenigde Staten zijn de Indianen. Zij werden vanaf de 16^e eeuw door Europese kolonisten van hun grond verdreven. Tegenwoordig zijn er nog zo'n vijf miljoen Indianen in Amerika, op een totaal van zo'n 300 miljoen inwoners. De namen van sommige Amerikaanse staten zijn oorspronkelijk Indiaans, bijvoorbeeld Kentucky, Michigan, Utah en Oklahoma.

De Verenigde Staten zijn meer dan 230 keer zo groot als Nederland, met bijna achttien keer zo veel inwoners.

Geschiedenis

Vergeleken met Europese landen bestaat Amerika als onafhankelijk land nog niet zo lang. Pas sinds 1776. Uit deze korte maar veelbewogen geschiedenis staan hieronder drie belangrijke historische figuren. Ze vertegenwoordigen elk een heel verschillende periode uit die geschiedenis en alle drie zijn ze op hun eigen manier belangrijk voor het land geweest.

Pocahontas (1596 – 1617) was de dochter van het stamhoofd van de Powhatan-indianen in Virginia. Ze was voor haar volk een soort prinses. Er zijn veel boeken over haar geschreven door ontdekkingsreizigers. Waarschijnlijk hebben zij er wel veel bij verzonnen. Pocahontas trouwde met een Engelse kolonist. Ze vertrok met hem naar Engeland om koning James I en zijn hof te ontmoeten. Ze was toen een beroemdheid uit de 'Nieuwe Wereld' (= Amerika). Misschien heb je de tekenfilm gezien die Walt Disney in 1995 over haar maakte.

Abraham Lincoln (1809 – 1865) was de 16^e president van de Verenigde Staten tijdens een van de moeilijkste periodes van het land: de Amerikaanse Burgeroorlog. Van 1861-1865 stredden Amerikanen onderling over het afschaffen van slavernij. Het noorden van Amerika was vóór afschaffing, maar in het zuiden van Amerika liet men zwarte slaven op de vele katoenplantages werken. Dus stribbelden de zuidelijke staten tegen. Uiteindelijk wonnen de noordelijke staten en werd in 1865 de slavernij afgeschaft. Het zou echter nog heel lang duren voordat Afro-Amerikanen, zoals inwoners met een volledige of gedeeltelijke Afrikaanse afkomst nu meestal genoemd worden, als volwaardige Amerikaanse burgers zouden meetellen. Tegenwoordig is dertien procent van de huidige Amerikaanse bevolking Afro-Amerikaans.

Martin Luther King (1929 – 1968) was een Afro-Amerikaanse dominee en politiek leider. Hij was een van de bekendste leden van de Amerikaanse burgerrechtenbeweging. Hij verzette zich geweldloos tegen de *segregation* (rassenscheiding) in Amerika. Afro-Amerikanen mochten in de jaren vijftig en zestig namelijk niet naar blanke scholen, ze hadden hun eigen restaurants en gingen naar aparte toiletten. In 1964 werd deze rassenscheiding wettelijk verboden. Martin Luther King werd in 1968 vermoord.

Een paar belangrijke data uit de Amerikaanse geschiedenis:

- **1776** – In dit jaar op 4 juli ondertekenden dertien staten van de Britse kolonie Amerika een onafhankelijkheidsverklaring. Ze wilden zich heel graag vrijmaken van Groot-Brittannië en vooral ook geen belasting meer betalen. Later breidden die oorspronkelijke dertien staten zich uit naar de huidige vijftig. In Amerika vieren ze de *Fourth of July* nog altijd met een nationale feestdag waarop onder andere wordt gebarbecued, gepicknickt of gehonkbald.

- **1848** – In Californië werd in dat jaar goud gevonden. Veel mensen verhuisden toen naar dit gebied (*Gold Rush*) om ook naar goud te zoeken. Deze gelukszoekers trokken van het oosten van de Verenigde Staten, dat al veel langer gekoloniseerd was en waar alles goed geregeld was, naar het westen. In dit Wilde Westen golden nog geen wetten. Het werd bevolkt door cowboys, indianen, goudzoekers, pelsjagers en ontdekkingsreizigers. De *Gold Rush* was deel van een eeuwenlange trek van kolonisten van het oosten van de Verenigde Staten naar het westen. Ondernemingsgeest en avontuurlijkheid speelden een grote rol. Dit heeft een groot stempel gedrukt op de manier waarop Amerikanen zichzelf zien.
- **1941** – Eigenlijk wilden de Amerikanen zich niet in de oorlog mengen die was begonnen in Europa, maar nadat Japanse gevechtsvliegtuigen de Amerikaanse vloot in 1941 hadden aangevallen in *Pearl Harbor* in *Hawaii*, werden ook zij deel van de *Second World War* (Tweede Wereldoorlog). Amerika sloot zich aan bij de *Allied Forces* (de geallieerden, bestaande uit onder meer *Great Britain*, de Sovjet-Unie, China), die streden tegen Japan, Duitsland en Italië. Het einde van de oorlog begon voor West-Europa op 6 juni 1944 (*D-Day*), toen de troepen van de *Allied Forces*, waaronder heel veel Amerikanen, Frankrijk binnenvielen. In Azië kwam pas een einde aan de strijd toen twee Amerikaanse atoombommen de Japanse steden Nagasaki en Hiroshima vernietigden, waarna Japan zich overgaf.
- **2001** – Op 11 september 2001 (*nine eleven*) boorden twee vliegtuigen zich in de Twin Towers van het World Trade Center in New York. Een ander vliegtuig crashte op het Pentagon, het Amerikaanse ministerie van Defensie. Een vierde vliegtuig stortte neer in Pennsylvania. Voor Amerikanen was het de eerste keer in hun geschiedenis dat hun land van buiten werd aangevallen. Bijna drieduizend mensen kwamen om. Het leidde tot *The War on Terror* door de toenmalige president George W. Bush. Het gebied waar ooit de Twin Towers stonden, wordt tegenwoordig *Ground Zero* genoemd. Er staat een monument ter nagedachtenis aan de slachtoffers.

De president

De president is de machtigste man - tot nu toe was nog nooit een vrouw president - van Amerika. Hij woont en werkt met zijn gezin in *The White House* in Washington, de hoofdstad van de Verenigde Staten.

Elke vier jaar zijn er presidentverkiezingen in de Verenigde Staten. Het gaat altijd tussen de kandidaten van twee politieke partijen, de republikeinen en de democraten. Een president kan hooguit één keer worden herkozen. Dat betekent dat hij maximaal acht jaar president kan zijn. De huidige president van de Verenigde Staten is Donald Trump.

Een Amerikaanse president wordt aangesproken met *Mr. President*. De vrouw van de president staat bekend als de *First Lady*. In zijn aanwezigheid, maar ook aan het begin van sportwedstrijden of concerten, zingt men vaak het Amerikaanse volkslied *The Star-Spangled Banner* (de met sterren bezaaide banier). Banier is een ander woord voor vlag en de naam verwijst dan ook naar de Amerikaanse vlag, ook wel de *Stars and Stripes* genoemd. Op YouTube kun je naar het volkslied luisteren. Vooral de vertolkingen van beroemde artiesten tijdens de *Super Bowl*, een *American football* finale, zijn de moeite van het bekijken waard. Hieronder zie je het eerste vers:

*Oh, say can you see by the dawn's early light
What so proudly we hailed at the twilight's last gleaming?
Whose broad stripes and bright stars
through the perilous fight,
O'er the ramparts we watched were so gallantly streaming?
And the rockets' red glare, the bombs bursting in air,
Gave proof through the night that our flag was still there.
Oh, say does that star-spangled banner yet wave
O'er the land of the free and the home of the brave?*

O, vertel me, kun je bij het vroege licht van de zonsopgang zien
wat wij gisteren bij het laatste schijnsel van de schemering zo trots begroetten?
Wiens brede strepen en heldere sterren gedurende het gevaarlijke gevecht,
terwijl wij er over de stadswallen naar keken, zo schitterend wapperden?
En de rode gloed van de raketten, de bommen die in de lucht ontploften,
lieten ons zien in de nacht dat onze vlag er nog steeds stond.
O, vertel me, wappert de met sterren bezaaide banier nog
over het land van de vrije mensen en het thuis van de dapperen?

De allereerste Amerikaanse president was George Washington. Donald Trump is de 45^e. De laatste vier presidenten van de Verenigde Staten zijn:
42^e president: Bill Clinton (1993 -2001), een democraat
43^e president: George W. Bush (2001 -2009), een republikein
44^e president: Barack Obama (2009 - 2017), een democraat
45^e president: Donald Trump (2017 - heden), een republikein

Gebruiken en gewoontes

Elk land heeft zijn eigen gebruiken en gewoontes. Amerikanen doen sommige dingen heel anders dan Nederlanders. Hieronder een paar voorbeelden.

1 Datum

Amerikanen schrijven de datum anders op. Ze plaatsen de maand voor de dag. 9/11 (*nine eleven*) is dus 11 september.

2 Vuurwapens

Het is in Amerika veel gemakkelijker om een vuurwapen aan te schaffen dan in Nederland. Bijna de helft van de Amerikaanse huishoudens beschikt over een vuurwapen. De meerderheid van de moorden in Amerika worden met een vuurwapen gepleegd en het gemiddeld aantal moorden is vijf keer zo hoog als in Nederland.

3 Vrije tijd

Nederlanders zijn dol op voetbal, terwijl in Amerika die sport niet zo belangrijk is. Typische Amerikaanse sporten zijn *American football*, basketbal en *baseball* (honkbal).

De Verenigde Staten zijn het enige ontwikkelde land ter wereld waar niet wettelijk geregeld is op hoeveel betaalde vakantiedagen een werknemer recht heeft. In Europa bijvoorbeeld heeft een werknemer recht op minstens vier betaalde vakantieweken.

Een Amerikaan is afhankelijk van zijn werkgever of hij betaalde vakantiedagen krijgt. In het bedrijfsleven krijgt de gemiddelde Amerikaan zestien betaalde vakantiedagen, maar een op de vier Amerikanen krijgt geen enkele betaalde vakantiedag.

4 Voorzieningen

Als je in Nederland werkeloos of ziek wordt, dan krijg je een uitkering. In Amerika is die uitkering niet vanzelfsprekend en je krijgt sowieso veel minder geld. In Nederland vinden we dat de samenleving voor de zwakkere en zieke mensen moet zorgen. De overheid heeft die taak namens ons op zich genomen. In Amerika ligt de nadruk op het individu, dat betekent dat een ieder verantwoordelijk is voor zijn eigen succes. Als je veel geld verdient, dan heb je dat zelf voor elkaar gekregen. Maar als je in Amerika geen succes van je leven maakt, dan is dat ook je eigen schuld en moet je het maar zelf oplossen. Bovendien willen veel Amerikanen het liefst hun eigen zaken regelen zonder dat een overheid zich ermee bemoeit.

5 Officiële taal

Het Nederlands is de officiële taal van Nederland. De Verenigde Staten hebben echter geen officiële taal. Engels wordt natuurlijk door veel mensen gesproken, maar in sommige gebieden van Amerika wordt minstens evenveel Spaans gesproken.

6 Onderwijs

Amerikaanse *highschools* (middelbare scholen) komen vaak voor in films. Zo zul je misschien al weten dat in de Verenigde Staten de meeste leerlingen geen schooluniform dragen en dat scholieren hechte sociale groepen vormen, zoals de *jocks* (sportieve types), *populars* (populaire meisjes) en de *geeks* (nerds).

Een vijfjarig Amerikaans kind begint als kleuter op school in de *kindergarten*, dat is het eerste jaar van de basisschool (*elementary school*) in Amerika. Na *kindergarten* volgen nog vijf klassen, die *grades* worden genoemd. Bij elkaar duurt de *elementary school* (*kindergarten* en *grades 1st-5th*) dus zes jaar.

Op hun elfde gaan Amerikaanse scholieren naar *middle school*, ook wel *junior high* genoemd. Dit zijn *grades 6th - 8th*. Ten slotte gaan ze naar *high school* (*grades 9th - 12th*). Daar is een leerling in het eerste jaar (*9th grade*) een *freshman*, in het tweede jaar (*10th grade*) een *sophomore*, in het derde jaar (*11th grade*) een *junior* en in het laatste jaar (*12th grade*) een *senior*.

Aan het einde van de laatste jaren van *high school* wordt in de Verenigde Staten, maar ook steeds vaker in Groot-Brittannië, een *prom* georganiseerd dat het schooljaar afsluit. Dat is een eindejaarsbal (een *junior* of *senior prom*) waar de scholieren zich formeel voor kleden: de jongens dragen een smoking, de meisjes een avondjurk. Traditioneel vraagt de jongen het meisje voor een *date* en haalt hij haar op bij haar ouders met de auto (het liefst met een limousine). Hij geeft haar een corsage (een klein bosje bloemen dat om de pols wordt gedragen) en zij geeft hem een boutonnière (een bloem die hij op zijn smoking draagt). Tijdens het feest worden ook een *prom queen* en een *prom king* gekozen uit een aantal genomineerde scholieren. De kosten voor de jurk, de smoking en de limo zijn hoog. Er zijn ook scholieren die de kosten van dit voor hen belangrijke feest (gemiddeld 1200 dollar) niet kunnen betalen.

A 3 veelgebruikte bronnen

De teksten die gebruikt worden als examenteksten op het centraal examen, zijn vaak overgenomen uit een van de grotere kranten en tijdschriften uit het Engelstalige gebied. Onder aan de tekst staat vaak vermeld uit welke bron de tekst afkomstig is. Voordat je aan een tekst begint (bij de oriëntatie vooraf) is het handig eerst te kijken of er een bronvermelding staat: het kan je een idee geven wat voor soort tekst je kunt verwachten.

In deze paragraaf vind je een overzicht van de meeste gebruikte bronnen.

Britten maken een onderscheid tussen twee verschillende soorten kranten: de *tabloids* en de *broadsheets*. Vroeger was het een onderscheid in formaat: de *tabloids* waren kleiner dan de *broadsheets*, maar tegenwoordig wordt bijna elke krant in een kleiner formaat gedrukt. Nu worden die kranten *tabloids* genoemd, die vooral aandacht besteden aan sport, beroemdheden, *human interest* en misdaad. De *broadsheets* zijn de kwaliteitskranten, die aandacht besteden aan het serieuze nieuws, binnenlandse en buitenlandse politiek, en zo meer.

<i>tabloids</i>	Daily Star Daily Mirror Daily Record The Sun
tussen <i>tabloid</i> en <i>broadsheet</i> in	Daily Mail Daily Express
<i>broadsheets</i>	The Daily Telegraph The Times The Independent The Guardian

Anders dan in Nederland krijgen Britten vaak een zondagseditie van de krant in de bus. Soms is dat de zondagseditie van een dagblad dat ook op weekdays verschijnt, maar vaak ook een afzonderlijke uitgave. De zondagskranten zijn vaak heel dik, bevatten veel advertenties en speciale katernen.

The Guardian is een in Groot-Brittannië uitkomend dagblad en wordt tot de meest serieuze en gerespecteerde kranten in Groot-Brittannië gerekend.

The Daily Telegraph is een Britse ochtendkrant en de grootste van de kwaliteitskranten in Groot-Brittannië. Al sinds lang verschijnt er op zondag ook een zusterkrant *The Sunday Telegraph*. De krant heeft sterke banden met de conservatieve partij. Je vindt erin veel artikelen waarin enigszins afgezet wordt tegen Europa.

The Times is een dagelijks verschijnende Britse kwaliteitskrant.

The Sunday Times is een Britse zondagskrant. De krant is van hoog journalistiek niveau.

The Independent is een nog jong Brits dagblad, opgericht in 1986. Net als andere Britse kranten heeft het een zondagsuitgave en een magazine, dat veel aandacht besteedt aan wetenschap, kunst en cultuur. De krant wordt veel gelezen door mensen die op Labour of op Lib Dems stemmen.

Daily Mail is een niet al te serieus dagblad. In deze krant wordt veel aandacht besteed aan sport, make-up, mode en aan roddels.

Daily Express is een grote concurrent van *Daily Mail*. Ze lijken ook wel wat op elkaar. Ook hierin veel aandacht voor sensatieverhalen en artikelen over beroemdheden en dergelijke.

The Washington Post is de grootste en oudste krant in Washington DC. De krant schrijft veel over Amerikaanse politiek.

USA Today is een Amerikaans dagblad en de grootste krant van de Verenigde Staten. Je vindt in deze krant veel grafieken en kleurenfoto's, in tegenstelling tot veel andere kranten in Amerika.